POLITIE

Onderwerp
Wijziging van de Gemeentewet en enkele andere wetten in verband met de uitbreiding van de sluitingsbevoegdheid van de burgemeester ter handhaving van de openbare orde en om enkele omissies te herstellen

De Minister van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

VERZONDEN 21 JAN. 2020

Organisatieonderdeel
Korpsstaf Politie, Juridische zaken

Behandeld door

Functie
Juridisch adviseur

Telefoon
-

E-mail

Ons kenmerk

Uw kenmerk

In afschrift aan
-

Datum
17 januari 2020

Bijlage(n)
0

Pagina
1

Geachte ,

Aanleiding en inhoud wetsvoorstel

Met belangstelling nam ik kennis van uw brief van 15 november 2019 en het daarmee ter consultatie aangeboden concept wetsvoorstel tot wijziging van de Gemeentewet en enkele andere wetten in verband met de uitbreiding van de sluitingsbevoegdheid van de burgemeester ter handhaving van de openbare orde. Het wetsvoorstel strekt ertoe de huidige sluitingsbevoegdheid die een burgemeester heeft ten aanzien van woningen uit te breiden door hem deze bevoegdheid tevens te verlenen bij een (dreigende) verstoring van de openbare orde in geval van beschietingen of het aantreffen van wapens of explosieven.

Met deze brief geef ik mijn reactie op het wetsvoorstel en de daarbij behorende Memorie van Toelichting (MvT). Daarbij richt ik mij op de gevolgen die het wetsvoorstel voor de politie heeft en benoem ik in dat licht een aantal mogelijke risico's.

Algemene zienswijze politie op wetsvoorstel

De politie onderkent de problematiek, die in de MvT wordt geschetst. De aanpak van de problematiek van geweld in (woon)wijken vergt een pakket aan maatregelen, waarvan versterking van de sluitingsbevoegdheid van de burgemeester een belangrijk onderdeel kan uitmaken. Ook de noodzaak om hiervoor een wettelijk kader te creëren onderschrijf ik. Uit de MvT volgt dat van een verstoring van de openbare orde in het algemeen sprake zal zijn bij een beschieting van een pand, dan wel het gebruik van geweld tegen een pand en dat onder bepaalde omstandigheden het aantreffen van een wapen ook de openbare orde kan verstoren. De beslissing om een woning te sluiten, zal moeten worden onderbouwd met feiten en omstandigheden waaruit blijkt dat sluiting de passende maatregel is om de openbare orde te handhaven. De informatie over deze feiten en omstandigheden zal worden verzameld en verstrekt door de integrale partners, met name door de politie.

Verwachte uitvoeringslasten politie

Voor de uitvoering van de voorgestelde bevoegdheid en het aannemelijk maken van de openbare orde verstoring of de dreiging daarvan zal de politie de daarvoor benodigde informatie aanleveren. Deze politie-informatie zal in de vorm van een bestuurlijke rapportage worden aangeleverd. Bestuurskundigen binnen onze organisatie schatten in dat het opmaken van een bestuurlijke rapportage voor een woningsluiting en een vervolgrapportage voor een eventuele verlenging van een woningsluiting gemiddeld drie tot vier werkdagen in beslag neemt. Dit betreft ongeveer een dag ten behoeve van het daadwerkelijk opstellen van de rapportage. Het verzamelen van de informatie uit diverse bronnen en het verkrijgen van toestemming voor het gebruik daarvan neemt echter de meeste tijd in beslag. Daarnaast wordt door u voorzien dat de politie een rol kan hebben bij de feitelijke sluiting van de woning. Ook verwacht u dat de politie een rol heeft in het toezicht op de naleving van de sluiting. Hierin ziet de politie echter juist een rol voor de gemeentelijke toezichthouders weggelegd.

De te verwachten uitvoeringslasten voor de politie worden in de MvT niet heel concreet gemaakt, maar op basis van wat nu wordt geschetst, lijken deze onvoldoende te worden onderkend. Er wordt in de MvT een inschatting gemaakt dat de bevoegdheid, gezien de ingrijpende aard, terughoudend zal worden toegepast en zal leiden tot 20 à 30 extra woningsluitingen per jaar. Dit aantal lijkt gebaseerd op een inschatting van het aantal beschietingen per jaar, waarbij de gevallen waarin sprake is van het aantreffen van een wapen niet zijn meegenomen. Het aantal van 20 tot 30 per jaar moet daarom worden gezien als een ondergrens.

Artikel I, eerste lid (artikel 174a, eerste lid, onderdeel b)
Een van de voorgestelde wijzigingen van artikel 174a Gemeentewet betreft de mogelijkheid een woning te sluiten wanneer sprake is van ernstig geweld of bedreiging daarmee, in of in de onmiddellijke nabijheid van de woning of het lokaal of op het erf of in de onmiddellijke nabijheid van het erf, waardoor de openbare orde rond de woning, het lokaal of het erf wordt verstoord of ernstige vrees bestaat voor het ontstaan daarvan. De voorbeelden die u hieromtrent schetst, betreffen beschietingen van woningen of het achterlaten van explosieven bij een woning door een ander dan de bewoner.

De woningsluiting brengt de rust en orde in de getroffen woonwijk naar alle waarschijnlijkheid terug. Ik begrijp dat dit in bepaalde omstandigheden zeer gewenst is. Daarentegen kan het in sommige gevallen zo zijn dat een woningsluiting de bedreiging niet wegneemt, maar slechts verplaatst naar de nieuwe woonomgeving van betrokkene. Een woningsluiting in het geval van een beschieting vereist dan ook een integraal afgewogen pakket aan beveiligingsmaatregelen. Voor bovengenoemde aspecten en de impact daarvan, ook op de politieorganisatie vraag ik meer aandacht, nu hierover niet of onvoldoende in de MvT wordt gesproken.

Ook vraag ik aandacht voor meer waarborgen rondom de in de MvT voorgestelde maatregel om een ander persoon tijdelijk de onder vuur genomen woning te laten betrekken, nu we in ons land reeds te maken hebben gehad met een aantal zogenoemde 'vergismoorden'.

Artikel I, eerste lid (artikel 174a, eerste lid, onderdeel c)
De tweede voorgestelde wijziging betreft de mogelijkheid voor een burgemeester om de woning te kunnen sluiten bij het aantreffen van een wapen als bedoeld in artikel 2 van de Wet wapens en munitie. De MvT wekt bij mij de indruk dat de wetgever met de toevoeging van dit artikel het tevens mogelijk wil maken een woning te sluiten als daarin gevaarlijke partijen vuurwerk worden aangetroffen. De politie ondersteunt dit voorstel, omdat in die gevallen sprake is van ernstig en direct gevaar voor de nabije omgeving. De huidige formulering, die verwijst naar artikel 2, van de Wet wapens en munitie, voldoet echter niet. De politie stelt dan ook voor om een toevoeging op te nemen waarbij tevens wordt verwezen naar vuurwerk van Categorie 4 van het Vuurwerkbesluit. Hierover wil de politie graag nog met u, het Openbaar Ministerie en de burgemeesters in gesprek.

Wettelijke waarborgen
De sluitingsbevoegdheid van de burgemeester op grond van artikel 174a Gemeentewet is met wettelijke waarborgen omkleed. Dit wordt in de MvT benadrukt en de politie ondersteunt dit gegeven. Bij de voorgestelde wijziging van artikel 174a, eerste lid, van de Gemeentewet verwacht ik echter dat, gezien het doel van de maatregel en de ernst van de problematiek, vrijwel altijd sprake zal zijn van een spoedeisend belang en een begunstigingstermijn aldus in nagenoeg alle gevallen achterwege zal (moeten) blijven. Een begunstigingstermijn bieden aan een bewoner van een woning die doelwit is geweest van een aanslag lijkt mij niet mogelijk. Nu de dreiging tegen hem is gericht, is mij niet duidelijk hoe hij deze zelf zou kunnen afwenden. In het geval van aangetroffen illegale wapens, explosieven en gevaarlijke partijen vuurwerk vindt doorgaans inbeslagname door de politie plaats waardoor een begunstigingstermijn eveneens niet meer mogelijk is. In ieder geval acht ik het onwenselijk dat bewoners, wanneer sprake is van het aantreffen van gevaarlijke partijen vuurwerk, explosieven of wapens, middels een begunstigingstermijn in de gelegenheid worden gesteld de situatie te herstellen.

Conclusie
Samengevat ondersteun ik de behoefte aan extra bestuurlijke instrumenten om in bepaalde situaties de openbare orde te handhaven en te herstellen. Het is evident dat hierin een belangrijke rol is weggelegd voor de politie. Uit de MvT blijkt echter onvoldoende wat de gelegitimeerde verwachting is ten aanzien van de frequentie van het toepassen van deze bevoegdheid.

Het wetsvoorstel zal dan ook wellicht meer operationele en personele gevolgen voor de politie hebben dan thans lijkt te worden verwacht. De omvang hiervan kan ik niet overzien, mede omdat slechts een grove en vrij conservatieve inschatting is gemaakt van de toename van het aantal woningsluitingen op grond van dit wetsvoorstel.

Hoogachtend,

POLITIE

Postbus 264, 2501 CG Den Haag

Gezien griffiekamer
JSV
22 JAN. 2020

FMHaaglanden
22 JAN. 2020
Ontvangen

20200122.041 09:53 0006

RX4CC #X830X0X#00#0003#
04 B